

Verkiezing raadsleden had rare bijmaak door roomse rookbom

door Jan van Helvoirt

In vorige eeuwen noemde men de zeven leden van de gemeenteraad schepenen, waarbij het vaak tot verbaal geweld kwam tijdens vergaderingen. Nu zitten we er met 15 opgescheept! Zo lag schepen Carel van Weyhernn op 16 mei 1695 in de clinch met de president Peter van Andel. Het kwam zelfs tot een lijfelijk treffen. Van Weyhernn nam de inktkoker, men schreef toen nog alles zorgvuldig op met inkt en ganzenveer, van de tafel en smeed die naar Van Andel dat *de inkt allerwegen op syn klederen is verspreyt*. De president diende hem echter van repliek en gooide onmiddellijk met soortgelijk projectiel terug. Behalve nog een inktkoker vloog er nog een *santbackjen* door de vergaderruimte. Om verder onheil te voorkomen ruimden de overige raadsleden alle andere spullen op. Ten einde raad had de heer Van Weyhernn naar de heer Van Andel *gespogen en met den rottingh opt lichaem geslagen*. Verder bejegende men elkaar met *injurieuse woorden en syn also van 't raethuys gegaen*.

Zo erg was het op 15 september 1908 niet. Integendeel: burgemeester J. Beretta bedankte de heren wethouders koeltjes voor de welwillende medewerking in de vergadering van B en W. Zo werkt dat tegenwoordig nog!

Die dankbetuiging was zeker niet gericht aan de Beekse pastoor Jurgens. Het request dat G. van Mourik naar de minister van Binnenlandse Zaken stuurde werd totaal onderschreven door de burgemeester! Niet alleen de pastoor maar ook de kapelaan Van Gerwen had nl. van de kansel de R.K. ingezetenen opgewekt, om trouw op te komen en *te stemmen volgens plicht en gevoelen!*

Zelfs de koetsier van Jurgens was werkzaam geweest als 'verkiezingsagent': de eerste historische Beekse verkiezingscampagne in een galop was een feit.

De burgemeester had de pastoor nog vriendelijk verzocht om zich buiten de verkiezingsstrijd te houden. Sociale bewogenheid moet je niet uitstralen om politieke macht te kunnen verwerven!

Jurgens verklaarde echter botweg dat er in een katholieke gemeente geen plaats was voor een protestant. Bovendien was het zijn plicht hiervoor te waken!

De bisschop werd ook op de hoogte gesteld en die antwoordde: "Op bemoeiingen van geestelijken in gemeente verkiezingszaken valt niets te zeggen, zolang zij hunne rechten als burgers niet te buiten gaan".

Na deze nietszeggende woorden maakte de burgemeester de fout van zijn leven.

Hij vroeg om regelrechte overplaatsing van de oud 'Don Camillo van Esbeek'. Immers: *zijn optreden, vroeger en nu, zijn heftig en twistig karakter, zijn beletselen voor vrede en rust in deze gemeente!*

Tot overmaat van ramp vroeg hij elders steun om de bisschop onder druk te zetten om Jurgens over te plaatsen. De pastoor voelde al tijdens de heftige verkiezingscampagne *enige bedreigingen van slechte gezindheid* dat hij speciale bescherming vroeg aan de brigade commandant van de marechaussee. Zijn pastorie moest beschermd worden.

Het leek wel of men terug ging in de tijd! Wie doet dat nou!

Immers toen de eerste predikant, na de 80-jarige oorlog in 1648 in Beek arriveerde, werd hem en zijn gezin zelfs geen huis aangeboden. Hij kon tijdelijk zijn intrek nemen in een herberg.

De Beekse katholieken daarentegen konden hun heil zoeken in een 'schuurkerk' over de grens. Toen deze eerste predikant Benjamin Tilius zijn 'eerste lezing' in een veel te grote kerk hield kwamen er toch enkele Beekse nieuwsgierig op af.

Prompt werden bij deze katholieken alle ruiten ingegooid. Ook president Peter Bruers moest het onderspit delven toen hij het in een nietig conflict opnam voor de predikant. Zijn zoon werd met de dood bedreigd en hij kon als een haas de wijk nemen naar Poppel!

De race naar macht kan grote schade aanrichten in een gemeenschap. Eerlijke confrontatie is gezond maar achterbakse tweestrijd geeft tweespalt. Maar die pastoor was eigenlijk best openlijk,

hij riep het regelrecht van de kansel zonder te lobbyen.

Toch was het volgens de burgemeester in 1908 de pastoor zijn schuld dat de goede harmonie tussen protestanten en katholieken verstoord was.

Daar kwam nog bij dat de Beekse dominee Heenk en de Esbeekse pastoor Van Gils zich totaal niet met de verkiezingen bemoeiden; deze laatste diende eerder het Esbeekse belang en niet zijn eigen belang. Zo wist hij subsidie los te peuteren voor het 'patronaat'. Ook organiseerde hij lezingen *voor de grote jongens die geroepen waren voor de landbouw*. En zij die een ambacht leerden kregen een echte leraar tekenen!

Volgens onze voormalige burgemeester Beretta was Jurgens niet zozeer bevreesd voor de 'geloofskwestie'. Nee ... zijn invloed was op katholieke raadsleden groter dan op niet roomse! En hij wilde zijn invloed op de gemeentezaken blijven uitoefenen, het liefst nog uitbreiden.

Burgemeester Beretta was pas in april 1906 benoemd en in september 1908 vertrok hij met de stille trom ontgoocheld naar Etten-Leur: afscheid nemen deed hij niet!

Op 20 januari 1906 nam zijn voorganger Verlinden na 30 jaar als burgemeester afscheid van de voltallige raad..en na 2? jaar van Jurgens.

Wat een schrill contrast met de moedige Beretta. Sommigen van de zojuist gekozen raadsleden, C. Damen, F. Verhoeven, C. de Kort, J. Nooijens, W. Favier, M. Willekens en W. van Laarhoven, begrepen het maar al te goed en bogen het hoofd mismoedig achter een zwaar rookgordijn.

Na dit vetrek kon het gekijf en gekrakeel 'gelijk ketelbuunders' tussen hen beginnen onder leiding van loco-burgemeester en wethouder Damen, waarbij de asbakken maar net op hun plaats bleven. Immers: waar rook is, is vuur!

Jurgens kon echter rustiger in zijn 'Vaticaan' achterover leunen met een goei sigaar, dan Clinton in zijn 'White House'. Een parlementaire enquête was immers nog niet typisch Biks!